

PLF-mytt

PERSON- och LOKALHISTORISKT FORSKARCENTRUM OSKARSHAMN

Ordföranden har ordet

Önskar Er Alla en God fortsättning på 2005.

Först ett **tack till Thomas Green**, som visade gamla vyer från Oskarshamns innerstad på vårt sista föreningsmöte.

Thomas även en god föreläsare, då han uppgav med namn de personer som fanns med på fotona. En oerhört värdefull dokumentation för kommande generationer. Hoppas Thomas utger denna dokumentation med text så alla intresserade kan få möjligheter köpa detta, gärna i form av en enkel folder, då äldre kan ha svårt fånga upp vad som visas på dataskärmen.

Thomas Greens dokumentation var lokalhistoria i allra högsta grad.

För egen del har jag av sagt mig rollen som ordförande, men jag kommer att vara med som medlem gärna som kontaktperson för Högsby kommun, då jag har ganska stor lokal- och personkännedom i våra trakter.

Jag hoppas målet att få CD-skivorna klara inom kort uppnås. Det kommer ge ett värdefullt tillskott för PLF. Jag hoppas också att föreningen utvidgar sig geografiskt med kontaktnät från aktiva medlemmar ner mot Kalmar, upp mot Mörlunda, Virserum m fl orter.

Mitt närmaste MÅL just nu är att vi i Emådalens utvecklingsgrupp får till en enkel utställning i den sekundhandbutik som ligger på Storgatan i Högsby och drivs i Erikshjälpens regi. I dag heter organisationen humanbridge samverkan med läkarmissionen och Erikshjälpens.

Varför jag engagerar mig för detta är att den man som startade Erikshjälpens kommer från Gillberga, född 1926,

den by jag bor i. **I dag är verksamheten världsomfattande** och hjälpen går till sjuka barn. Erik Nilsson var själv född med **sjukdomen Hämofili**, eller som man sade tidigare, blödaresjukan.

Thomas Green berättar

En av kommunens tjänstemän Liselotte Jarnerup kommer hjälpa till då hon har bra kontakter för möjligheter förstora foto etc.

Liselotte och jag håller också på göra en liten **vandringsled runt järnåldersgravfältet** med frågor, och någon litteratur från Kalmar Läns Museum kommer lottas ut.

Från kommunen har jag även fått en förfrågan, om jag vill vara med i en grupp för ordna **meningsfulla aktiviteter för äldre.**

Jag hoppas jag nu inte binder upp mig med för många projekt, utan får tid slutföra påbörjade bydokumentationer, där de äldre berättat för mig, och jag tecknat ner. Flera byar står sedan på tur.

Tack för mina tre år som ordförande och tidigare två som styrelsemedlem.

Men mest av allt vill jag framföra tack till ALLA de som matat in från kyrkoarkiv m.m. Det är Ni som är grunden till alla poster som finns i PLF:s databas, vilket jag har framhållit många gånger.

Hoppas läsarna lärt känna mig till viss del, samtidigt som jag kunnat entusiasmerat för utveckling av Era bygder.

Lycka och välgång till nästa ordförande, med sin styrelse.

Christina Dannesäter

Kallelse

PLF i Oskarshamn håller årsmöte
lördagen den 12 februari 2005 kl. 10.00
i Församlingshemmet, Oskarshamn

Mötesförhandlingar

Solwig Fagerlund berättar om
Handel och Vandel på 1600- och 1700-talen

Det ges även tillfälle att söka i databasen

Välkomna
Styrelsen

PLF:s styrelse och uppdrag under verksamhetsåret 2004/2005

Namn	Uppdrag	Telefon	E-post
Christina Dannesäter	ordförande	0491 - 240 47	gillberga@hogsby.se
Anders Thunberg	v. ordförande	0491 - 76 64 11	anders.0491766411@telia.com
Leif Rydström	sekreterare	0499 - 131 88	leif.rm@privat.utfors.se
John-Olof Dillström	kassör	0491 - 919 22	
Sam Blixt	dataansvarig	0491 - 151 28	sam.blixt@telia.com
Britt Maria Ekstrand	mailfrågor	0491 - 186 55	bm.ekstrand@telia.com
Anders Rotviker	materielfrågor	0491 - 620 11	anders.rotviker@telia.com
Birgitta Dahleman	biblioteksansvarig	0491 - 181 01	birgitta.dahleman@telia.com
Ingvar Karlsson	styrelseledamot	0491 - 180 22	ikn@telia.com
Edith Karlsson	brevfrågor	0491 - 930 14	gote_edith@privat.utfors.se
Peter Danielsson	suppleant	0470 - 831 29	odengatan@hotmail.com
Gunnar Håkansson	suppleant	0491 - 175 83	gunnar.hakansson@telia.com
Evald Pettersson	valberedning		
Sven-Åke Fogelqvist	valberedning	0491 - 154 93	
Elenore Svensson	valberedning	0491 - 147 37	eleanor.svensson@tele2.se

PLF-nytt, medlemstidning för Person- och Lokalhistoriskt Forskarcentrum, Oskarshamn.

Utkommer fyra gånger per år. Upplaga 1400 exemplar.

Manus till artiklar och andra skriftliga bidrag sändes till

PLF, Box 23, 572 21 OSKARSHAMN

eller **E-postadress: anders.0491766411@telia.com**

PLF har numera också en hemsida. Du kan enklast nå den genom adressen **come.to/plf**.

Bidrag kan också sändas till e-postadress: **plf.oskarshamn@telia.com**

Utdrag ur artiklar får göras med angivande av källa och författare.

PLF-nytt nr 73 utkommer den 13 april.

I redaktionen: Anders Thunberg (ansvarig utgivare), Curt Holm och Maj Holm.

TIDSPLAN FÖR 2005

År	Vecka	Dag	Tid	Verksamhet	Lokal
2005	2	12/1	18.00	Styrelsemöte	Arbetsstugan
	4	26/1		PLF-nytt nr 72	
	6	12/2	10.00	Årsmöte	Logelokalen
	13	30/3	18.00	Styrelsemöte	Arbetsstugan
	15	13/4		PLF-nytt nr 73	
	18	7/5	10.00	Föreningsmöte	Logelokalen
	31	3/8	18.00	Styrelsemöte	Arbetsstugan
	33	17/8		PLF-nytt nr 74	
	35	10/9	10.00	Föreningsmöte	Logelokalen
	42	19/10	18.00	Styrelsemöte	Arbetsstugan
	44	2/11		PLF-nytt nr 75	
	46	19/11	10.00	Föreningsmöte	Logelokalen
2006	3	18/1	18.00	Styrelsemöte	Arbetsstugan
	5	1/2		PLF-nytt nr 76	
	7	18/2	10.00	Årsmöte	Logelokalen

Riksstämman i Göteborg den 27 augusti

Årets släktforskardagar äger rum i Göteborg den 26, 27 och 28 augusti.

Släktforskardagarnas tema är *Porten mot Väster*, vilket innebär att dagarnas innehåll fylls med seminarier, föredrag, studiebesök och andra aktiviteter,

som handlar om emigration och immigration, om handel och sjöfart, om Ostindiska kompaniet, om industrialiseringen av Sverige och om Göteborg som invandrarstad.

Släktforskardagarna kommer att försiggå i historisk miljö i stadens centrum. Utställning av hjälpmedel, litteratur, databaser, utredningar m.m. anordnas av föreningar, företag och institutioner i Göteborgs stadsmuseum (Ostindiska kompaniets byggnad från 1750-talet) och i Kronhuset från 1654. Riksstämman kommer att hållas i Christine kyrka med anor från 1600-talet. Föreläsningar förläggs till moderna lokaler i museet och i närliggande Stadskansliet.

Släktforskardagar

Göteborg 26-27-28 augusti 2005

Utställningen kommer att äga rum i Kronhuset, där 1660 års riksdag hölls och i närheten ligger residenset, där kung Karl X Gustav dog.

I Stadsmuseet finns vidare en fast utställning om Svenska Ostindiska kompaniet,

som ju hade sitt huvudkontor, lager och auktionslokal i byggnaden. På Hisingsidan, med färjförbindelse från vår lokalisering, byggs och utrustas i dag ostindiefararen Götheborg för färd till Kina. Släktforskardagarnas besökare har möjlighet att bese utställningen om Götheborg och där studera dess konstruktion.

I det nyetablerade emigrantmuseet skildras svensk migrationshistoria. Vidare kan man besöka det intilliggande maritima centrat med världens enda bevarade monitor, och längre västerut ligger Göteborgs sjöfartsmuseum.

Vill du veta mer om släktforskardagarna kan du besöka hemsidan: www.genealogi.se/forbund/gbg2005.

LOKAL RÄTTSKIPNING UNDER 1500-TALET

Sedan mycket lång tid tillbaka utgjorde häradet en enhet i rätts- och förvaltningsangelägenheter. Dess organ var häradstinget, som i götalandskapen och senare även i svealandskapen leddes av en häradshövding. Ursprungligen utsågs denne av häradsmenigheten. Ämbetet infördes genom landslagen i hela det svenska riket och det stadgades att häradet skulle utse tolv män, som jämte lagmannen föreslog tre inom häradet boende män, av vilka konungen utsåg en till häradshövding. Under senare delen av medeltiden blev detta alltmera till sin natur en förläning av häradshövdingämbetet med åtföljande skyldighet att genom en vikarie, ofta en bristfälligt skolad lagläsare, sköta ämbetet.

(Källa: Nord.Familjebok 1955)

I Svensk Författningssamling står under Lagmans- och häradshövdingämbetet samt ting-gästningspenningar: *Dessa avgifter hava deras upphov från allmogens skyldighet i äldsta tider att underhålla lagman och häradshövding genom en gärd, som utgjordes efter hemmantalet.* En kungl. resolution utfärdades år 1582 efter allmogens klagomål och senare i början av 1600-talet ett s.k. kungl. Placat.

Allt var dock på grund av de oroliga tiderna inte helt enkelt. År 1507 den 17 maj skrev Hemming Gadd, Svante Stures förtrogne: *"Ve dig herre fadher her aer icke tingh hollith i ij (2) aar i Högxby, forthy her aer inghen haeredzhöffdinge. Her Per Tursson holler bokin (lagboken) och komber aldrig hiith."*

Det hade blivit stor villa bland allmogen och tydligen bedrevs på sina håll agitation för danske kung Hans. Herr Peder sitter på Stegeholms slott och har annat att ta till vara och övervaka än att hålla ting i Mölstadaas, Ålem, Döherhulth, Stegeholm Nordwidinga haerath och Ösboo.

I fogdarnas redovisningar fanns under rubriken sakören en klumpsumma, men ofta förekom ganska detaljerade redogörelser.

Här nedan följer mål av olika slag.

År 1540 fick Per i Manketorp böta 7 mark för jungfrukränkning och Sven i Saltvik 10 mark för sårsmål. Jon Rutt dömdes för hor att böta en oxe.

Herr Olof i Döderhult betalade 2 oxar i danaarv (arv, som tillföll kronan p.g.a. att enskilda arvingar inte fanns). Redovisningen 1540 omfattade även "sköfflingsfläsk" (förbrutet fläsk) och rörde en på Mölstaås prästgård boende man, som "löp ffrån sin hustru" och fick böta 8 fläksidor.

Olof Jönsson i Århult (troligtvis Ålems socken) fick 1541 böta för häststöld 16 oxar och 15 lod silver, vilket förefaller mycket strängt.

För hor fick Lasse Bertilsson och Nils i Knartorp 1545 böta 2 oxar vardera. På grund av någon annan förseelse fick Hemming Skrååle avstå 3 kor, medan Anders Hemmingsson fick som straff lämna ifrån sig 2 kor för att han hade rövat.

Biskopssaköre, bötesbelopp, som tillföll biskopen, ut-

Häradshövdingar i Stranda härad

1360	Karl Haraldsson
1376	Wämund Johansson Ssparre
1510	Peder Turesson Bielke
1535	Nils Joensson
1537-1539	Jöran Classon Skrivare, fogde
1545-1558	Jon Elofsson Skrivare, fogde, Barkestorp
1560-1569	Lyder Persson, Strömsrum
1573-1577	Ture Pedersson Bielke, Kråkerum
1578-1613	Sigrid Sture Gieddesholm (Ture Pederssons änka)*
1613-1620	Sven Pedersson Bagge, ryttmästare
1621-1622	Johan Hand, kapten
1623	Johan Hands änka
1625-1627	Harald Stake, kornett

* Sigrid Sture fick inte själv utöva häradshövdingeämbetet utan måste anlita vikarie, t.ex. 1578 Sven Arvidsson och 1592-1598 Mickel Sigfridsson. (Källa: Det medeltida Sverige).

gick 1546 i s.k. biskopssak och gällde ett mål mot Håkan Månsson i Lockebo. Han hade lockat och lägrat en piga och gjort henne med barn. Böterna blev 28 mark. Samma år redovisade fogden 27 mark 2½ öre efter Olof Hulth, som hade slagit ihjäl två av Kungl. Majts landbor. Här rörde det sig knappast om böter utan om beslagtagna tillgångar sedan Olof Hulth avrättats.

År 1551 fick Per Svensson i Saltvik och Margita Andersdotter böta 1 ox vardera för tjuveri. Året därpå mottog fogden sex st. saköres oxar, men vilka förseelserna var, som därmed sonades, framgår inte av handlingarna. Samtidigt redovisades 27 st. försoningsoxar (möjligen en bot till kronan för Dackefejden). 1553 levererades en post om 3 st. resterande försoningsoxar från Högsby. Året innebar många våldsdåd. Jon Persson i Kloboda fick i en kungssak böta två oxar för att han hade slagit ihjäl en karl. Olof Ubbasson i Slätthult fick böta 2 mark 2 öre för att han var med om att hugga Sones i Gissby hustru. Hemming i Hasseby var också med om att skada samma kvinna och fick betala lika mycket i böter. Mats Bila i Döderhult fick böta två mark

för blodvite. Trots vetskap om förbudet sköt Olof Öjarsson i Alboda ett rådjur och fick böta en ox.

Per Björnsson i Kolberga, Sven Persson i Kikebo och Hans i Mockebo fick 1554 erlægga biskopssaköre ovisst hur mycket och varför. Sven Persson fick även böta tre oxar för hor, medan Jon Tysker i Fallebo slapp undan med en ox för samma brott. Hans i Vånevik dömdes till två oxars böter för kätteri och Jöns i Ros-torp fick betala en ox för att han skjutit ihjäl ett rådjur.

Olof Eriksson i Sörvik betalade 1556 en ox i kungssaköre och Herr Abram (prästen) i Döderhult betalade fem oxar och två kor för sin hustru, som lät bestiga sig med sin legodräng. Per Thott fick böta 7½ mark för lömskaläge och Sigfrid i Torsrum lika mycket för slagsmål.

De olika sorternas böter redovisades under sina resp. rubriker såsom Sakörespenningar. Saköressilver eller Saköresoxar. En person kan i sin dom få flera av dessa sakören och förekommer då under flera rubriker för samma brott.

År 1560 tilldrog sig vid tinget en mycket ovanlig hän-

Olika sortes böter

Saköres silver 1557

3. Av en hustru i lille Ekerhult för hon hade legat med en gift bonde. Böter till Kungl. Majt 4 lod silver.

Saköres penningar 1557

4. Av en hustru i lille Ekerhult för hon belägrade sig med en gift bonde. Böter till Kungl. Majt 9 mark.

Saköres kor 1557

11. Av en hustru i lille Ekerhult för...etc. Böter till Kungl. Majt 1 ko.

Saköres penningar 1559

4. Sven Stolle i Forsa för han låg i lömskaläge med en änka. Böter till Kungl. Majt 4 mark.

Saköres oxar 1559

8. Sven Stolle för lömskaläge med en änka. Böter till vår Nådige Herre 1 ox.e.

Saköres silver 1559

5. Jon Rodga i Bodeslätt för han bar mordbrand på en strandbod, blev sagd från livet, blev benådad och fick böta.

Till vår Nådige Herre 2 lod silver 1 quintin.

6. Olof Månsson i Bodeslätt för han var med om att bränna samma bod.

Böter till vår Nådige Herre 2 lod silver

Saköres oxar 1559

9. Jon Rodga i Bodeslätt för han brände upp en strandbod. Böter till vår Nådige Herre 3 oxar.

10. Olof Månsson ibidem för han var med om att bränna samma bod.

Böter till vår Nådige Herre 1 ox.

Saköres kor 1559

11. Olof Månsson etc. Böter till vår Nådige Herre 2 kor.

delse: *Änn haffver häredt (häradet) löst en Konne Iffron (iffrån) eldenn, som haffuer Mörth (mördat) sith egit barnn och bleff benåd thill sverditt (svärdet, halshöggs i stället för att brännas) och goffue (gåvo) hvar Mann en halfföre ij Stranda Häredt. Löpp wtgifuet penning 21 mark 6½ öre.*

Då varje man betalade ett halvt öre, skulle det betyda, att det fanns 349 bönder (minst) i häradet.

Från 1560 och några år framåt finns Lyder Perssons dombok bevarad i Smålands Handlingar. Den 28 juni

1560 vid tinget i Mönsterås satt Nils Larsson i Fallebo och Per Mattsson i Hycklinge i nämnden och den 4:e oktober samma år var Math i Fallebo, Nils i Eshult, Per Matsson i Hycklinge samt Ubbe i Emmekalv nämndemän.

Den 15 april 1562 satt Abram i Saltvik och Olof i Djupeträsk med bland nämndemännen och vid nästa ting den 18 september representerades allmogen i Döderhult av nämndemännen Abram i Saltvik och Per Korp även han från Saltvik.

1. Samma dag vart försonat med Jöns Wastesson i Klemna och Hans i Applerum för vrak, som de hade hittat i sjön och burit dalgsmål därpå (försökt dölja).
Böter till Kungl. Majt Silver 2 lod - till häradshövdingen Silver 6 lod.
2. Samma dag gick dom över Jöns i Rostorp och Per Riske i Kyrkeby för de voro ... och sågo då Jöns och Hans buro dalgsmål på vraket och ville de icke beropa.
Böter till Kungl. Majt 5 lod silver 20 mark - till häradshövdingen 3 mark.
3. Samma dag utan dom med Måns i Solberga i Döderhults socken för en järnbult han tagit i ett bålverk vid Skäggenäs. Böter till Kungl. Majt Silver 11 lod - till häradshövdingen 3 mark.
4. Samma dag utan dom över Nils Persson i Kikebo för han hade köpslagit med förenämnde Måns i Solberga om bultjärn. Böter till Kungl. Majt silver 5 lod - till häradshövdingen silver 1½ lod.

År 1563 redovisade fogden i Stranda, Anders Håkansson, 142 mark i sakörespenningar. Från Handbörd redovisades samtidigt 114 mark. Några knektar, som rymt från sina förband vid Halmstad (Nordiska sjuårskriget) och "löpt" hem, fick böta 50 resp. 20 mark.

Av Knut i Fittjehammar i Döderhults socken för han hade lägrat en ogift kvinna och var själv gift. Dock var hans hustru "ursinnig" (sinnessjuk) i många år. Blev för den skull benådad och bötte till Kungl. Majt 20 mark. Sedan Lyder Persson lämnat häradshövdingeämbetet i Stranda, övertogs detta av Ture Pedersson Bielke.

År 1572 utdömdes saköre för "Dabil hor", dels för Anders Månsson i Fittjehammar, som fick böta 36 mark, 4 lod silver och 2 oxar, dels för Per Olsson i Saltvik, som fick punga ut med 28 mark, 4 lod silver och 2 oxar. (Dabil hor skulle kunna betyda otukt med förståndshandikappade.)

Ture Bielke dog 1577 och häradshövdingeräntan övergick till hans efterlevande "Fru Sigrig Sture", som innehade ämbetet i 35 år. Motsvarande befattning i Handbörd hade Nils Gyllenstierna Ersättningen, den s.k. häradshövdingeräntan var inte föraktlig. Den utgick med viss variation från år till år. Vissa år lämnade varje bonde i häradet 2 skäppor spannmål och om man utgår från det antal bönder (349 st.), som betalade lösen för

barnamörderskan år 1560 blir resultatet: $349 \times 2 = 116 \frac{1}{3}$ tunna spannmål. (1 tunna = 6 skäppor).

Om man förutsätter att räntan utgick i råg, kan värdet av en sådan post beräknas efter 1585 års penningvärde till ungefär 580 mark. Som jämförelse kan nämnas att en liten ox kostade 100 mark och 1 tunna Rostock öl 8 mark. Ett annat år var avgiften för varje bonde 12 öre, vilket innebar 131 daler eller 524 mark för de 349 (konstant antal?) bönderna. Andra år betalade varje bonde en mark. Man får dock ha i minnet, att under fru Sigrigs tid som häradshövding inträffade flera svårartade inflationsperioder, varför avgifterna till lagmän och häradshövdingar måste ha varierat avsevärt.

De klart dominerande brotten hade sexuell anknytning såsom hor, lönskaläge och mökränkning. Stölder var också vanliga. Något man roade sig med var slagsmål, varav 4 fall under 1500-talet i Stranda härad slutade i dråp eller mord. Ett barnamord behandlades av tinget. Vidare förekom mål mot okvädingsord och osanna beskyllningar, skattefusk (tionde), häleri, röveri, olaga ekhygge, olaga jakt, mordbrand, trots mot domstol, rymning ur militärtjänst, förfalskning m.m. inte allt för olik situationen i vår egen tid, 400 år senare.

Källa: där ej annan anges Gustav Bechs excerpter från "Smålands Handlingar".

Curt Holm

Stormän och Statsmakt - tidigmedeltida kolonisation exemplet Kalmar län

Vår förre styrelseledamot Roger Axelsson, verksam vid Historiska institutionen på Stockholms Universitet, har sänt oss en C-uppsats med ovanstående titel. Den är skriven vårterminen 2004 av hans elev Maria Andersson. Uppsatsen, skriven i 40-sidigt A5-format, behandlar de östgötska stormännens kolonisation av Kalmar län under tidig medeltid.

I Östergötland fanns den mäktiga Folkungaätten. Folkungar kallades de därför att de härstammade från en man, som hette Folke eller från anhängare till honom. Denne Folkes sonsöner Birger brosa, Magnus Minnesköld och Karl den döve tycks i början av 1200-talet ha utökat sitt jordägande till mellersta och norra Kalmar län. Kartor och tabeller visar att inflytandet har varit störst i Stranda, Handbörds, Aspeland och Sevede härad. I Stranda härad fanns den högsta procentuella andelen frälsejord i hela undersökningsområdet, cirka 70%. Handbörds härad längre västerut låg inte långt efter. Andelen skattejord var mycket låg.

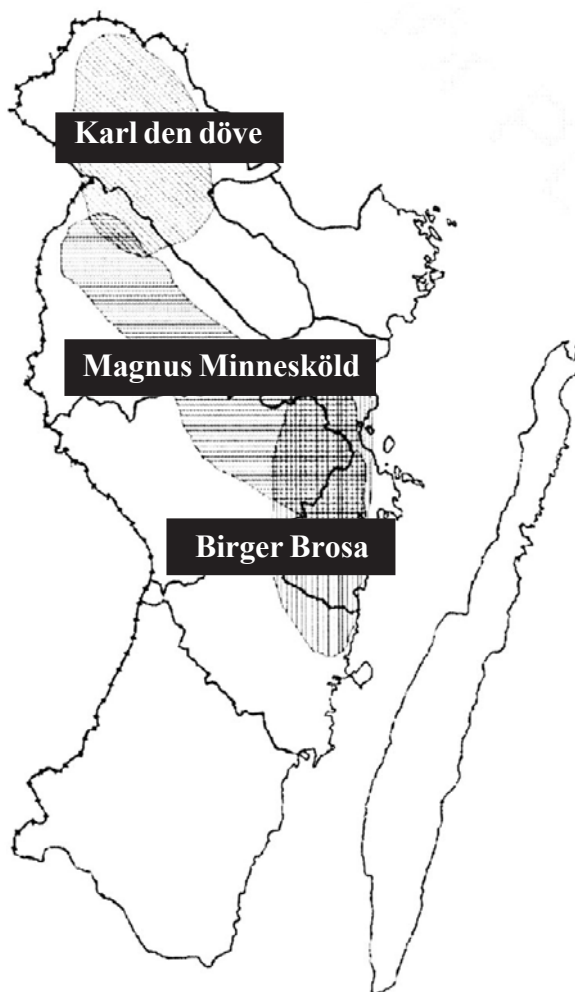
Att andelen värdsilig frälsejord var högre i dessa härad kan ha berott på att jorden här under förhistorisk tid och tidig medeltid var relativt obrukad. Då kan det ha blivit intressant för frälset att kolonisera jorden. Här fanns ett bebyggelsevakuum och den tidiga tekniska järnhanteringen hade också skapat nya möjligheter i detta område. Frälsejordens framväxt i Kalmar län skedde alltså inte på bondebefolkningens bekostnad. Där skattejorden var etablerad, behöll den sin ställning. Under medeltiden fanns det ingen jord till försäljning på en öppen marknad. All jord ärvdes eller såldes inom ätten.

Den heliga Birgittas mor, Ingeborg Bengtsdotter, som tillhörde folkungaättens lagmansgren, var en av de stora jordägarna i Kalmar län. Hon härstammar från Magnus Minnesköld, som var sonson till den ovan nämnde Folke. När hon dog 1320, fick den heliga Birgitta arva några ”torp och tillägor”, som det så blygsamt kallades, i bl.a. Målilla. Dessa överfördes senare till Vadstena kloster, och i Målilla kom det därför att finnas ovanligt mycket andlig frälsejord. Hennes bror, Israel Birgersson, fick emellertid i egenskap av manlig arvinge arva betydligt mer. Han blev nu en stor jordägare i Fliseryd, Döderhult och Mönsterås socknar. Största delen av den jord, som tillfördes honom, låg lokaliserad i centralbygden för varje område, d.v.s. i öppna områden runt en kyrka eller kring vattendrag.

I arvet ingick huvudgården Döderhult. Under denna gård fanns det stora godscomplex, som nu kom att tillhöra Israel, och som redovisas i hans jordebok från 1351. Israels jordegendomar omfattade huvudmängden

av frälsejord i området. Det förekom naturligtvis även andra frälsläkter, både hög- och lågfrälse, som jordägare i området. Det var emellertid Israel, som ägde huvudparten.

Magnus Minneskölds son var Birger Jarl och med honom lade folkungarna beslag på Sveriges kungakrona. Den behöll de under ett mycket dramatiskt skede i Sveriges medeltidshistoria fram till Magnus Eriksson och hans söner, Erik och Håkan. De var de sista folkungarna, som spelade någon roll i Sveriges historia, och när Håkan Magnusson 1364 förlorade makten till Albrekt av Mecklenburg försvann folkungarna från arenan. Många gick upp i andra stormannaätter, men många andra ättlingar har de säkert lämnat efter sig, inte minst i våra trakter.

Folkungarnas ungefärliga dominansområde i Kalmar län i början av 1200-talet

Verksamhetsberättelse för 2004.

Föreningens styrelse

Christina Dannesäter ordförande.

Anders Thunberg, redaktör för PLF-Nytt och v. ordf.

John-Olof Dillström, kassör

Sam Blixt, dataansvarig.

Leif Rydström, sekreterare

Anders Rotviker, materialansvarig

Edith Carlsson, v. sekreterare, ansvarig för brevfrågor

Britt-Maria Ekstrand, ansvarig för frågor via e-post

Maj Holm, brevfrågor. Avgick i december-04

Ingvar Karlsson

Birgitta Dahleman, biblioteksansvarig

Peter Danielsson, suppleant

Gunnar Håkansson, suppleant

Styrelsen har haft fyra ordinarie protokollförda styrelsemöte och två extra sammanträden

Revisorer

Gun Sternersson, sammankallande, Birger Einarsson och Allan Bladh.

Valberedningen

Sven-Åke Fogelqvist, sammankallande, Evald Pettersson och Elenore Svensson.

Föreningsmöten / Studiebesök

1. Årsmöte 14 /2-04 i Församlingshemmet Oskarshamn. Efter mötet berättade f. d. Kyrkoherde Malte Blaxhult under rubriken: Amerikakofferten - Om emigrationen från Vena och Kristala.

2. Föreningsmötet den 24 / 4 var utbytt mot en studieresa till Växjö med gemensam buss från Oskarshamn i PLF:s regi. Resenärerna besökte Smålands glasmuseum och Växjö emigrantinstitut. PLF betalade resekostnaderna medan resenärerna själva stod för inträde till de båda museerna samt sin egen lunch. I bussen fanns möjligheter att ta upp frågor om föreningen, vilket på så sätt ersatte föreningsmötet.

3. Den 28/8 -04 hade vi en gemensam anbyttardag med Kronobergs Genealogiska Förening förlagd till Virserum. Denna ersatte föreningsmötet denna gång. Ett 40-tal mötte upp och många uttryckte sin uppskattning. Hembygdsföreningen i Virserum var också medarrangör. En 16-årig flicka, Anna Johansson, berättade om sitt forskningsresultat från ett soldattorp i Grunkabo, Virserum.

4. Föreningsmöte 20 / 11 var förlagt till Församlingshemmet i Oskarshamn. Som avslutning visade Thomas Green gamla Oskarshamnsbilder och berättade om gator, hus och personer, som fanns på dem.

Samarbetet med släktforskarföreningarna med samlingsnamnet ÖG har lett till två sammanträden i Västervik, där vi diskuterat gemensamma frågor.

Medlemsantalet

Antalet medlemmar var vid årsskiftet 1070.

Medlemsbladet PLF-nytt

Under året har fyra nummer utkommit av PLF-Nytt med Anders Thunberg som redaktör. Upplagan utgörs av 1 400 exemplar. Distributionen utförs av Britta Nyqvist, Dagmar Norén, Gerd Karlsson Ulla Johansson, Anna-Lisa Engström och Ulla Samuelsson.

Ekonomi

PLF:s ekonomi och ekonomiska förvaltning framgår av de presenterade räkenskaperna.

Demonstrationer av Databasen

Sam Blixt har haft följande demonstrationer under året:

19 januari Mönsteråsgymnasiet

17 februari Studieförbundet Vuxenskolan, Mönsterås

16 mars Kråksmåla Hembygdsförening, Alsterbro

25 mars Läckeby Bygdegårdsförening, Läckeby

10 juli Horns marknad tillsammans med Inga Linde

23-26 september demonstration vid Genlines monter vid Bok- och Biblioteksmässa i Göteborg

29 sept Ängelholms släkt- och Folklivsforskarförening

11 oktober Studieförbundet Vuxenskolan, Mönsterås

14 /2-04 efter årsmöte, då Anders Rotviker, Sam Blixt, Ingvar Karlsson och Britt-Maria Ekstrand servade besökare

28 /8-04 hade vi en gemensam anbyttardag med KGF förlagd till Virserum. Se ovan.

20 nov efter föreningsmöte. Se ovan.

14-15 augusti i samband med Riksstämman i Östersund, där Sam Blixt, Britt-Maria Ekstrand och Ingvar Karlsson gav besökare tillfälle att söka sina rötter via databasen. Dessutom informerade Anders Thunberg och Christina Dannesäter om PLF:s verksamhet samt svarade på frågor om staden Oskarshamn.

Våren 04 Två nybörjarkurser i släktforskning i Studieförbundet Vuxenskolas regi.

Hösten 04 En nybörjarkurs och en fortsättningskurs i släktforskning i Studieförbundet Vuxenskolas regi

12 November, Kulturnatten. Sam Blixt, Anders Rotviker, Ingvar Karlsson, Ann-Charlotte Thunberg och

Anders Thunberg representerade PLF samt demonstrerade databasen på Biblioteket.

Arbetsstugan

Arbetsstugan används vid olika möten, sökning i databasen och besvarande av brevfrågor. Den har varit öppen för PLF:s medlemmar under våren och hösten på måndagkvällarna kl. 18:00-20:00, där styrelsemedlemmar varit behjälpliga enligt uppgjort schema vid sökning i Databasen.

Projektverksamhet CD-skivor

Arbetet med filtvätt, inmatning av poster, korrigerande av databasen har pågått i PLF:s lokaler i Kristieberg. Detta arbete utförs av en grupp medlemmar bestående av Dagmar Svensson, Britta Nykvist, Dagmar Noren, Ulla Johansson, Birgitta Drehmer och Gösta Wahlborg.

Utöver dessa har flera personer utifrån sina bostäder runt om i Kalmar län arbetat med inmatningar, vilket inom kort kommer resultera i fyra CD-skivor Födda, Vigda och Döda med uppgifter från 1600-talet över personer i Kalmar län:

1. Delar av Östergötland, Västervik, Vimmerby.
2. Oskarshamn, Hultsfred, Högsby, Vetlanda och Mönsterås.
3. Kalmar, Torsås, Nybro, Emmaboda, Karlskrona och Ronneby
4. Borgholm, Mörbylånga

Bouppteckningsgruppen

Britt-Maria Ekstrand har varit ledare för bouppteckningsgruppen i PLF-lokalen i Kristineberg. Den har fortlöpande gjort registreringsarbete med bouppteckningsregister och ingresser till bouppteckningar. Gruppen består av tolv personer, som träffas varje onsdagsförmiddag. Namnregistren för Handbörd, Aspeland och Stranda härad är klara.

1600-talsgruppen

1600-talsgruppen fortsätter med sitt arbete över historiken från gårdarna i Döderhult samt att ge en bild av den ekonomiska situationen under 1600-talet. I denna grupp ingår Curt och Maj Holm, Arwo Lejonberg, Sven Lindkvist, och Anders Rotviker.

Lokalhistoriska bydokumentationer

Representanter för Lokalhistoriska bydokumentationer fortsätter samla in data, för att senare lämna in dessa sammanställningar över byarna Farshult, Ekeby, Staby, Hammarby, Ruda i Högsby kommun med Gunnar Håkansson och Christina Dannesäter som ledare.

Edith Carlsson har sammanställt följande dokument från Fliseryd, Mönsterås kommun:

Bankebergs kvarn,
Gökhults gårdar,
Fliseryds säteri,
Kaptensbostället i Skorpetorp,
Torpen i Fliseryd.

Läsövning

*Of Hovr Commisariens Deusell, for jag bekommet
de af mig forskutne 8 Rds. 24 Sk. 10 B. for Hovr
Ingenieurs Skattekontors Orsode, for Mönsterås
Kopings afmetande sedan Lignert 3 Rds. 14 Sk. 10 B. blep
af diagne, for Blachlagare Bachman uti Calmas utsk.
Laga. tillhand, hvareper bevis skall vara Ackommet
och hvarder spanstence samma saldes formed Gutterud.
So den 26 februarij 1818:
A. Dasse.*

Översättning på sista sidan

Nya medlemmar i PLF

Nr	Namn	Postadress	Postnr	Postort	Telefonnr
1826	Agne Gustafsson	Jungmansvägen 5	380 52	TIMMERNABBEN	0499-235 16
1827	Gunnel Tell	Hjortlyckestigen 18	570 90	PÅSKALLAVIK	0491-918 34
1828	Maivi Hildingsson	Lyckebovägen 3	572 61	OSKARSHAMN	0491-812 63
1829	Anita Wallén	Lyckhem, Östra Harg	590 62	LINGHEM	0707-15 43 16
1830	Sivert Holmgren	Luntmakargatan 91	113 51	STOCKHOLM	08-15 25 75
1831	Barbro Gelius	Lövåsavägen 7	572 62	OSKARSHAMN	0491-813 21
1832	Gunnel Karlsson	Dejegatan 30	572 51	OSKARSHAMN	0491-132 81
1833	Barbro Rydberg	Karlsborg 17	570 84	MÖRLUNDA	0495-235 52
1834	Bert Persson	Slottsgränd 7	572 33	OSKARSHAMN	0491-181 98
1835	Ann-Britt Lundmark	Örgrundsvägen 6	572 62	OSKARSHAMN	0491-184 82
1836	Ove Fors	Wennerbergs väg 37	394 70	KALMAR	0480-47 80 75
1837	Raymond Adenstam	Sjösalavägen 12	393 52	KALMAR	0480-206 01
1838	Inger Johansson	Ekhagsvägen 3	19492	UPPLANDS VÄSBY	08-590 702 33

13 nya medlemmar efter PLF-nytt nr 71. Vi hälsar dem välkomna!

Antalet medlemmar i PLF är 1070 den 11 januari 2005.

CD-skivor

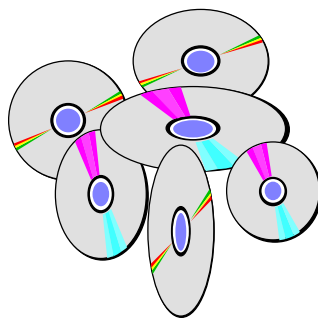
Till den 10 januari är alla församlingar klara beträffande filtvännen. Däremot är det några församlingar, där många uppdateringar skett det senaste året. Det är därför fortfarande önskvärt att så många som möjligt hjälper till med detta.

Leveransen av programmet, som vi initierade för tre år sedan har blivit försenat på grund av sjukdom och dödsfall, men även på grund av förbundets prioritering av Sveriges Död-bok, version 3.

Vi hoppas dock att få det program, som vi måste ha för framtagning av presentationsprogrammet i slutet av januari.

Vi har redan begärt och erhållit offert på pressning av CD-skivorna.

Vi är mycket tacksamma om några vill jobba ideellt med programmeringsuppgifter.

Om Du är intresserad så skriv i så fall till sam.blixt@telia.com.

Gå gärna in på Sams hemsida <http://samblixt.global.nu/> och välj där PLF-meny och sedan **PLF:s databas på CD-skivor**.

Sam Blixt

Demonstrationer av PLF:s databas har skett på följande platser.

Valhall i Hultsfred den 9 november

Kulturnatten, Oskarshamns Bibliotek den 12 november

Misterhults Församlingshem, Misterhult den 8 december av Sam Blixt.

Vid Kulturnatten i Oskarshamns Bibliotek deltog även Ingvar Karlsson och Anders Rotviker.

Kurser i Släktforskning

En nybörjarkurs och En fortsättningskurs

Sam Blixt svarar för undervisningen

Intresserade kan vända sig till

Studieförbundet Vuxenskolan

tel 0491 - 199 30

Nytt eller uppdaterat efter PLF-nytt nr 71

Datum	Församling	Kod	Födda	Vigda	Döda	Utflytt.
20041112	Målilla	(MÅL)	1932			
20041128	Ålem	(ÅLE)		1933		
20041128	Virserum	(VIR)	1932			
20041201	Horn	(HOR)	1932-1933			
20041201	Hycklinge	(HYC)	1932-1933			
20041201	Lönneberga	(LÖN)	1932			
20041201	Oskarshamn	(OSK)	1927			
20041201	Tveta	(TVE)	1932			
20041201	Gullabo	(GUL)			1915-1920	
20041209	Västervik	(VVK)				1800-1817
20041218	Vena	(VEN)	1932			
20050105	Torsås	(TOR)			1809-1818	

Antalet poster i PLFs databas uppgår den 10 januari till 3 573 554

PLF har fått en anställd medarbetare

PLF har nu fått möjlighet att anställa en medarbetare på heltid. Från och med den 1/12 2004 arbetar Britt Maria Ekstrand med arbetsuppgifter, som nödvändigtvis måste utföras för att vår förening ska fungera. Det rör sig bl.a. om administrativt arbete som t.ex. att ta emot e-post och besvara den. Hon får också ta emot och besvara den post som kommer till arbetsstugan och verkställa utskick, som måste göras. I hennes arbetsuppgifter ingår också att mata in och rätta till nya uppgifter i databasen. Dessutom leder hon en bouppteckningsgrupp, som arbetar i våra lokaler i Kristineberg. En stor del av arbetet kan hon utföra från sin dator i hemmet. Där kan hon också nås både med e-post och via telefon. Telefonnumret är 0491-186 55.

Britt Maria tillhör veteranerna inom PLF. Hon var med redan vid första sammanträdet, när den första styrelsen konstituerade sig 1987. Det kan man också se på hennes låga medlemsnummer - nr 7. Med korta uppehåll har hon hela tiden ingått i PLF:s styrelse. Hennes erfarenhet sträcker sig emellertid ännu längre tillbaka i tiden. Innan PLF blev en egen förening, arbetade en grupp med släktforskning inom Hembygdsföreningen. Redan 1983 anslöt hon sig till denna grupp. Hon kom sedermera att tillhöra den kärngrupp inom PLF, som gjort föreningen så framgångsrik.

Denna långa erfarenhet tillsammans med hennes stora intresse för släktforskning och datorkunskap har gjort henne till en av de allra skickligaste användarna av PLF:s databas. Den anfader, som hon inte hittar, finns inte registrerad. Det måste ses som ett stort framsteg för PLF, att Britt Maria nu kan ägna all sin tid åt sitt stora intresse och arbetet med vår förening.

Anders Thunberg

Britt Maria Ekstrand

Dagordning vid PLF:s årsmöte den 12 februari 2005

- § 1. Mötet öppnas
§ 2. Val av ordförande för att leda dagens möte
§ 3. Val av sekreterare för mötet
§ 4. Val av två protokolljusterare tillika rösträknare
§ 5. Godkännande av dagordningen
§ 6. Godkännande av kallelse till årsmötet
§ 7. Styrelsens verksamhetsberättelse för 2004
§ 8. Avgående styrelsens förslag och framställningar
§ 9. Bokslut för 2004, fastställande av resultat och balansräkning
§10. Revisorernas berättelse
§11. Ansvarsfrihet för styrelsen
§12. Fastställande av årsavgift för 2006
§13. Fastställande av tidsplan för möten under kommande verksamhetsår
§14. Fastställandet av budget för 2005
§15. Motioner
§16. Val:
a) ordförande för ett år
b) vice ordförande för ett år
c) ledamöter till styrelsen
d) suppleanter till styrelsen
e) två revisorer, varav en sammankallande samt en suppleant
f) tre medlemmar till valberedningen, varav en sammankallande
g) tre ombud till riksstämman i Göteborg
- §17. Övriga frågor
§18. Mötet avslutas.

Lösning till läsövning

Af Herr Commissarien Deurell, har Jag bekommit de af mig förskjutne 81 Rd: 24 sk Bco för Herr Ingenieurs Westerströms Arfvode, för Mönsterås köpings afmätande. Sedan (Liquid) 3 Rd: 19 sk Bco blifvit afdragne, för Bläckslagare Bäckman uti Calmar utfattiga tillstånd, hvaröfver bevis skall vara Ankommit. Och hvarder ofvanstående summa således härmed Quitterad.

Bo den 26 februarij 1818.

A: Rappe.

Parentesen anger osäker tolkning

Urval och översättning: Magnus Ekstrand

Välkommen till Arbetsstugan

PLF har öppett i Arbetsstugan vid Stora Torget
måndagar 18.00–20.00

Ansvariga:

- 31/1 Sam Blixt och J O Dillström
7/2 Barbro Sander och Birgitta Dahleman
14/2 Britt Maria Ekstrand, Gunnar Håkansson
21/2 Ingvar Karlsson och Sören Träff
28/2 Anders Rotviker och Leif Rydström
7/3 Anders och Anne-Charlotte Thunberg
14/3 Sam Blixt och J O Dillström
21/3 Barbro Sander och Birgitta Dahleman
4/4 Britt Maria Ekstrand, Gunnar Håkansson
11 /4 Ingvar Karlsson och Sören Träff
18/4 Anders Rotviker och Leif Rydström
25/4 Anders och Anne-Charlotte Thunberg

Britt Maria Ekstrand hjälper också till varje måndag

Frågor på databasen sänds till
PLF, Box 23, 572 21 OSKARSHAMN

Tel. Arbetsstugan 0491-153 82

Postgironummer 40 09 38-7

Bankgironummer 386-0475

E-post: plf.oskarshamn@telia.com

Du kan också skicka dina frågor via vår hemsida, som du lättast når med adressen **come.to/plf**. I *databasen* hittar du vårt elektroniska formulär.

Kostnader för brevfrågor

Vi tar **40 kronor per svar** enligt det särskilda frågeformuläret eller för brev med max fem frågor.

Vi tar **80 kronor för samma tjänster** till icke medlemmar.

Sänd också med ett **frankerat svarskuvert!** Avgifterna för svar på brevfrågor kan sändas in via postgiro eller på annat sätt.

Ange på frågeblanketten Du sänder in, vilket av betalningssätten som använts. Om pengarna sänds via postgiro, så meddela på talongen, vad pengarna är avsedda för. Det kan ibland uppstå missförstånd om detta.

Nästa nummer av PLF-nytt kommer ut den 13 april

